

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 463/2021-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **IPB-Martin, s. r. o.**, Kollárova 85, Martin, IČO 44 711 433, zastúpenej advokátskou kanceláriou Burian & partners, s. r. o., Vojtecha Tvrdeho 819/1, Žilina, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Martin Burian, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 20 Up 386/2021 z 5. októbra 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Návrhu na odklad vykonateľnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. novembra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka bola v upomínacom konaní vedenom okresným súdom v procesnom postavení žalovanej, proti ktorej sa obchodná spoločnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „žalobkyňa“), domáhala zaplatenia sumy 35 096,16 eur s príslušenstvom. Okresný súd vydal 14. mája 2021 platobný rozkaz sp. zn. 20 Up 386/2021 (ďalej len „platobný rozkaz“), ktorým sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalobkyňi istinu s príslušenstvom a nahradiť jej trovy konania. Proti platobnému rozkazu okresného súdu podala sťažovateľka elektronickými prostriedkami 11. júna 2021 odpor.

3. Okresný súd uznesením č. k. 20 Up 386/2021 z 3. septembra 2021 vydaným vyšším súdnym úradníkom odpor sťažovateľky proti platobnému rozkazu odmietol z dôvodu, že napriek náležitému poučeniu nebol odpor podaný prostredníctvom na to určeného elektronického formulára, tak ako to vyžaduje zákon č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“). Sťažovateľka totiž odpor podala elektronickými prostriedkami ako elektronický autorizovaný dokument vo formáte asice, ktorý tvoril prílohu elektronickej správy odoslanej z elektronickej schránky advokáta prostredníctvom „Všeobecnej agendy“ Ústredného portálu verejnej správy (ÚPVS).

4. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka z 3. septembra 2021 podala sťažovateľka sťažnosť, ktorú sudca okresného súdu napadnutým uznesením zamietol ako nedôvodnú podľa § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a žalobkyni nárok na náhradu trov konania o sťažnosti nepriznal.

4.1. V odôvodnení sa v celom rozsahu stotožnil s rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka o odmietnutí odporu sťažovateľky proti platobnému rozkazu. Sudca okresného súdu vo vzťahu k námietkam sťažovateľky akcentoval, že upomínacie konanie je upravené osobitným zákonom, ktorý vo vzťahu k Civilnému sporovému poriadku predstavuje *lex specialis* a ktorý na podanie odporu v elektronickej podobe vyžaduje v § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní splnenie osobitných náležitostí, a to striktné použitie príslušného elektronického formulára a autorizáciu (formou kvalifikovaného elektronického podpisu alebo kvalifikovanej elektronickej pečate). Ak tieto podmienky nie sú splnené, následkom je odmietnutie odporu. Vzhľadom na to, že sťažovateľka napriek náležitému poučeniu o spôsobe podania odporu v elektronickej podobe, ako aj o následkoch nesplnenia tejto povinnosti podala odpor inak ako na predpísanom elektronickej formulári, teda v rozpore so zákonom, okresný súd nemohol na takýto odpor prihliadnuť. Nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 380/2020 z 30. marca 2021, na ktorý poukazovala sťažovateľka, okresný súd považoval len za ojedinelý právny názor, pričom v tomto smere uviedol početné rozhodnutia ústavného súdu týkajúce sa obdobných vecí. Podľa názoru okresného súdu nedošlo v prípade sťažovateľky ani k porušeniu zásady „rovnosti zbraní“, pretože formálna prísnosť zákona sa v upomínacom konaní uplatňuje nielen vo vzťahu k žalovanému, ale aj vo vzťahu k žalobcovi (a vo väčšej miere), keďže v prípade samotného podania návrhu na vydanie platobného rozkazu sa vyžaduje striktné použitie na to výlučne určeného elektronického formulára a navyše sa pre každé podanie žalobcu povinne vyžaduje dodržanie elektronickej formy pod sankciou neprihliadania na podanie vykonané inou formou.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu nasmerovala sťažovateľka svoju ústavnú sťažnosť, v ktorej v podstatnom opakuje rovnaké námietky ako v sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka. Argumentuje, že okresný súd na úkor jej základných práv uprednostnil taký výklad ustanovení zákona o upomínacom konaní, ktorý je založený na prílišnom formalizme, a to takej intenzity, že týmto postupom došlo k odňatiu možnosti sťažovateľky brániť sa proti vydanému platobnému rozkazu a hájiť tak svoje základné práva v konaní pred súdom. Uvádza, že odpor obsahujúci všetky náležitosti vyžadované § 127 CSP podala prostredníctvom svojho právneho zástupcu elektronicke cez všeobecnú agendu portálu slovensko.sk, ktorý splnomocnený

právny zástupca autorizoval elektronickým podpisom. Podľa názoru sťažovateľky nie je z obsahového hľadiska rozdiel medzi odporom podaným elektronicky cez všeobecnú agendu portálu slovensko.sk a odporom podaným na príslušnom elektronickom formulári, ktorý obsahuje totožné všeobecné náležitosti. Odmietnutie odporu výlučne z formálnych dôvodov preto sťažovateľka považuje za odporujúce princípu zákazu *denegatio iustitiae* (t. j. odmietnutia spravodlivosti).

6. V tejto súvislosti sťažovateľka upriamuje pozornosť na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 380/2020 z 30. marca 2021 týkajúci sa obdobnej veci, pričom okresný súd napadnutým uznesením tento nález evidentne ignoruje. V záujme princípu právnej istoty a legitímneho očakávania je pritom podľa názoru sťažovateľky nevyhnutné, aby ústavný súd rozhodol o jej ústavnej sťažnosti práve v súlade s predmetným nálezom, keďže ide o identickú právnu vec. Ak okresný súd v napadnutom uznesení poukazuje na iné rozhodnutia ústavného súdu v obdobných veciach, sťažovateľka dôvodí, že nie je možné uplatniť „*taký výklad zákona o upomínanom konaní, ktorý preferuje neprimeraný formalizmus predstavujúci exces z ústavných mantinelov*“. V tejto súvislosti dodáva, že proti platobnému rozkazu podala odpor 11. júna 2021, teda v čase, keď bol „*najnovším judikátom*“ práve nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 380/2020.

7. Príliš formalistický výklad zákona o upomínanom konaní, ku ktorému sa priklonil okresný súd, má podľa sťažovateľky súčasne za následok porušenie princípu rovnosti sporových strán, pretože medzi nimi vytvára hrubý nepomer, čo nemôže byť z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné.

8. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie práv označených v bode 1, napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom. Súčasne žiada, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť platobného rozkazu, ktorý sa v dôsledku napadnutého uznesenia okresného súdu stal vykonateľným exekučným titulom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie označených práv napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola zamietnutá sťažnosť proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o odmietnutí odporu sťažovateľky. Tvrdený zásah do svojich práv sťažovateľka identifikuje vo formalistickom prístupe okresného súdu, ktorý odpor podaný v elektronickej podobe neakceptoval výlučne z formálnych dôvodov, a to pre jeho nepodanie prostredníctvom určeného elektronického formulára. Týmto okresný súd tak podľa sťažovateľky nerešpektoval nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 380/2020 z 30. marca 2021.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

10. V súvislosti s predstretou argumentáciou sťažovateľky považuje ústavný súd za potrebné v prvom rade poukázať na relevantné ustanovenia zákona o upomínanom konaní, ktoré boli v predmetnej veci sťažovateľky aplikované okresným súdom.

11. Podľa § 11 ods. 1 zákona o upomínacom konaní proti platobnému rozkazu môže žalovaný podať odpor, ktorý musí byť vecne odôvodnený. Podaním odporu sa platobný rozkaz zrušuje; to neplatí, ak bol odpor odmietnutý. Podaný odpor nemožno vziať späť.

12. Podľa § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní ak sa odpor podáva elektronickými prostriedkami, musí byť podaný prostredníctvom na to určeného elektronického formulára, ktorý musí byť autorizovaný podľa osobitného predpisu.

13. Podľa § 12 ods. 1 písm. c) zákona o upomínacom konaní súd bez toho, aby vyzýval žalobcu na vyjadrenie, odmietne odpor podaný elektronickými prostriedkami inak ako podľa § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní.

14. Problematikou používania elektronických formulárov v upomínacom konaní sa pritom ústavný súd už opakovane zaoberal vo viacerých svojich rozhodnutiach, v ktorých dospel k záveru, že odmietnutie odporu proti platobnému rozkazu podaného v elektronickej podobe, avšak inak ako na predpísanom elektronickom formulári nevedie k porušeniu základných práv žalovaného (pozri napr. IV. ÚS 369/2020, I. ÚS 472/2020, I. ÚS 479/2020, I. ÚS 572/2020, IV. ÚS 192/2021, III. ÚS 608/2021, I. ÚS 141/2021, IV. ÚS 208/2021).

15. Vychádzajúc z týchto záverov, od ktorých sa ústavný súd nemá dôvodov odchyliť ani v prerokúvanej veci sťažovateľky, nemožno namietané rozhodnutie okresného súdu považovať za také, ktoré by nemalo základ v právnych predpisoch. Namietané uznesenie zodpovedá zmyslu a účelu použitých ustanovení zákona o upomínacom konaní, pričom ústavný súd sa nestotožňuje s argumentáciou sťažovateľky týkajúcou sa odopretia spravodlivosti v dôsledku formalistického prístupu okresného súdu pri posúdení splnenia podmienok na podanie odporu proti platobnému rozkazu vyžadovaných zákonom o upomínacom konaní. Ak totiž sťažovateľka napriek náležitému poučeniu (okrem iného) aj o spôsobe podania odporu proti platobnému rozkazu a taktiež o následkoch spojených s nepodaním odporu zákonom predpísaným spôsobom síce odpor proti platobnému rozkazu podala elektronickými prostriedkami, avšak nie prostredníctvom na to výslovne určeného elektronického formulára (čo napokon ani v ústavnej sťažnosti nepoprela), nemohlo dôjsť k porušeniu ňou uvedených základných práv. Nedodržaním prísne stanovených a vyžadovaných formálnych podmienok na podanie odporu sa preto sťažovateľka, ktorá bola navyše v konaní vedenom okresným súdom zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, sama vystavila zákonnému následku v podobe odmietnutia odporu v súlade s citovaným § 12 ods. 1 písm. c) zákona o upomínacom konaní. V takom prípade už okresný súd nemal povinnosť vysporiadať sa s podaným odporom z hľadiska relevantnosti v ňom uvedených námietok.

16. Z dôvodovej správy k zákonu o upomínacom konaní pritom vyplýva, že koncepcia zákona vychádza z elektronického systému podávania návrhov formou štandardizovaných elektronických formulárov zverejnených na webovom sídle ministerstva. Formuláre majú štruktúrovanú podobu, ktorá umožňuje ich automatické spracovanie informačným systémom na súde, čo má výrazný vplyv na urýchlenie konania. Uvedené platí aj pre možnosť podania odporu elektronicke prostredníctvom na to určeného formulára, k čomu pre žalovaného v upomínacom konaní zákonodarca stanovil alternatívnu možnosť podania odporu v listinnej podobe. Vzhľadom na to, že ide o alternatívny spôsob riešenia konkrétneho druhu sporov, ktorého účelom bolo najmä urýchlenie vyriešenia určitej sporovej agendy, zákonodarca vyžaduje pre tento typ súdneho konania formálnu prísnosť v podobe formulárového konania.

17. Ak teda okresný súd napadnutým uznesením sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o odmietnutí odporu (uznesenie z 3. septembra 2021) zamietol, nemožno také rozhodnutie považovať za arbitrárne a ústavne neudržateľné, ktorým by došlo k porušeniu princípu zákazu *denegatio iustitiae* tak, ako to tvrdí sťažovateľka.

18. Pokiaľ sťažovateľka v ústavnej sťažnosti poukazuje na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 380/2020 z 30. marca 2021, ktorým ústavný súd v obdobnej veci vyslovil porušenie základného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie, teda zaujal opačný právny názor, je potrebné stotožniť sa s konštatovaním okresného súdu, že predmetný nález predstavuje ojedinelé rozhodnutie vybočujúce z určitej línie stabilného rozhodovania ústavného súdu. Uvedené preukazujú práve početné rozhodnutia ústavného súdu zaoberajúce sa otázkou odmietnutia odporu v upomínacom konaní pre nerešpektovanie povinnosti podať ho na príslušnom formulári, pričom niektoré z nich zmienil ústavný súd aj v tomto uznesení. K tomu ústavný súd už len dodáva, že dôveru v určitú rozhodovaciu prax v skutkovo a právne porovnateľných veciach vyvoláva až rozhodovacia prax, ktorá sa ustálila po určitú dobu, a nie ojedinelé rozhodnutie vybočujúce z určitej línie rozhodovania (m. m. I. ÚS 312/2019).

19. Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy:

20. V súvislosti so sťažovateľkou namietaným porušením základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 2 ústavy ústavný súd poznamenáva, že toto sa *ratione materiae* vzťahuje špecificky na správne súdnictvo. V prípade sťažovateľky jednoznačne a nespochybniteľne nešlo o konanie a rozhodovanie všeobecných súdov v rámci správneho súdnictva, čo akúkoľvek možnosť vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy *prima facie* vylučuje.

21. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy:

22. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ktoré sťažovateľka odvádza od ustanovení zákona o upomínacom konaní, v ktorých identifikuje možné nerovné postavenie žalobcu a žalovaného, ústavný súd uvádza, že túto námietku je nepochybne potrebné vnímať ako námietku ústavnej neudržateľnosti príslušných ustanovení zákona o upomínacom konaní (predovšetkým § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní).

23. V tejto súvislosti ústavný súd považuje za vhodné poukázať na právny názor vyplývajúci z jeho ustálenej judikatúry, podľa ktorého „každé konanie pred ústavným súdom možno začať len ako samostatné konanie a len na návrh oprávnených subjektov, a preto žiadne z nich nemôže tvoriť súčasť iného druhu konania pred ústavným súdom a na základe jeho vlastného rozhodnutia. Ústavná a zákonná úprava konaní pred ústavným súdom ich preto koncipuje výlučne ako samostatné konania a nepripúšťa možnosť uskutočniť ich aj v rámci a ako súčasť iného druhu

konania (konaní) pred ústavným súdom.“ (II. ÚS 66/01, tiež II. ÚS 184/03, III. ÚS 184/06, IV. ÚS 314/07). Z citovaného okrem iného vyplýva, že v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže ústavný súd uplatniť právomoc, ktorou disponuje v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy. Záver vyplývajúci z citovaného právneho názoru má nesporne aj ústavnú relevanciu, a to zvlášť v prípadoch, ak by sa v konaní, ktoré patrí v zmysle čl. 131 ods. 2 ústavy do pôsobnosti senátu ústavného súdu, mala uplatniť právomoc, ktorú ústava zveruje do pôsobnosti pléna (čl. 131 ods. 1 ústavy), čo je aj prípad sťažovateľky. Aj ústavný súd je totiž viazaný čl. 2 ods. 2 ústavy, a preto si senát ústavného súdu preskúmavajúci vec sťažovateľa nemôže v rozpore s ústavnou úpravou atrahovať právomoc pléna ústavného súdu, a to ani vtedy, ak by to v okolnostiach prípadu mohlo byť v prospech ochrany základných práv a slobôd (porovnaj IV. ÚS 50/2010). Senát ústavného súdu nedisponuje teda právomocou rozhodnúť o tom, či príslušné ustanovenia zákona o upomínanom konaní v kontexte argumentácie sťažovateľky o možnom nerovnom postavení navrhovateľa a odporcu v upomínanom konaní sú alebo nie sú v súlade s ústavou (čl. 47 ods. 3 ústavy), a preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde (m. m. IV. ÚS 208/2021).

24. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nemohol vyhovieť ani návrhu sťažovateľky na odklad vykonateľnosti platobného rozkazu, keďže zo systematického výkladu právnej úpravy tohto inštitútu vyplýva (§ 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pozn.), že pozitívne rozhodnutie o takomto návrhu prichádza do úvahy vtedy, ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie. Z uvedeného dôvodu ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené v bode 2 výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu